

'HDP' Lİ MİLLETVEKİLİ GARO PAYLAN, BİLGİ YETERSİZLİĞİ SEBEBİYLE 1915 OLAYLARINI SAPTIRIYOR.'

Emekli Kurmay Albay Dr. Araştırmacı Yazar ÖMER LÜTFİ TAŞÇIOĞLU;

Belgelere dayanarak bilgilendiriyor

**OĞUZ
ÇETİNOĞLU**

Oğuz Çetinoğlu: Halkların Demokratik Partisi (HDP) Milletvekili Garo Paylan, TBMM'nde yaptığı konuşmada, aslı esas olmayan beyanlarda bulundu. Röpörtajımızın yönünü belirlemek amacıyla genel bir değerlendirme lütfeder misiniz?

Dr. Ömür Lütfi Taşcıoğlu: Garo Paylan, Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde yaptığı konuşmalarda; "Ermeni aydınlarının, milletvekillerinin ve kanaat önderlerinin tutuklandığını, vekillerin Ayaş'a getirildiğini, bazılarının Diyarbakır ve Urfa'ya sürüldüğünü, vekillerin yolda katledildiğini, Malta sürgünlerinin yargılanmalarını tamamlanmadan Cumhuriyet kurulduğu için yargılamanın yarım kaldığını" ifade etmiştir. Ancak bu ifadeler gerçekleri yansıtmamaktadır.

Çetinoğlu: Deve bedeni gibi doğrusu olmayan laflar...

Dr. Taşcıoğlu: Garo Paylan TBMM'de yaptığı bir diğer konuşmasında ise; "Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda milletvekilliği yapan Ermeni kökenli Osmanlı vatandaşlarının resimlerini göstererek, bunların demokratik siyasetle bir arada yaşamamızı savunduklarını, Türklerin bu kişilerin Osmanlılık rüyasına ve demokratik siyasete ihânet ettiğini, geçmişte milletvekilliği yapan söz konusu Ermeni kökenli Osmanlı vatandaşları için TBMM tarafından bir araştırma komisyonu oluşturulması gerektiğini ve kendisinin söz konusu milletvekillerinin hepsinin önünde saygıyla eğildiğini" belirtmiş ve bu son sözlerini Ermeni dilinde de tekrarlamıştır. Garo Paylan tarafından resimleri gösterilerek demokrasi havarisi gibi tanıtılan milletvekillerinden birçoğu Osmanlı Devletine ihânet etmiş, hatta düşman kuvvetlerine katılarak Rus üniforması altında Osmanlı Devletine karşı savaşmış ve Rusların Anadolu topraklarını işgali ve savaş sonrasında geri çekilmesi sırasında Anadolu halkını kitleler halinde katletmiş vatan hainleridir.

Çetinoğlu: Garo Paylan'ın meseleyi 1915'ten ele alması, Bektaşî'nin 'Namaza durmayın!' yâvesini hatırlatıyor.

Dr. Taşcıoğlu: Daha da ileri giderek 1890-1919 yılları arasında Osmanlı coğrafyasında ve Kafkaslarda yaşanan olaylarla alakalı olarak yüzleşme ihtiyacından söz ediyor.

Çetinoğlu: Gerçekleri bilmiyor mu? Neye güvenerek böyle konuşabiliyor? Siz bu meseleyi derinlemesine araştırmış, kitap yazmış bir yazarınız. Öğrenmesine yardımcı olur musunuz?

Dr. Taşcıoğlu: Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nin yükseliş döneminde Ermeniler devletin sâdık bir tebaası olmuşlardır. Gerileme döneminde ise emperyalist devletlerin de kişirtmesi ile Osmanlı Devleti'nden koparacakları topraklar üzerinde bağımsız bir Ermenistan kurma hayaline kapılmışlar, tebaası oldukları Osmanlı Devletine karşı düşmanla yan yana savaşmışlardır.

Çetinoğlu: Bu gerçeklerden hiç bahsetmiyor. Tarih okumamış demek ki... Ermenilerin, vatandaş bulduğu devletle savaş girmelerini gerektirecek bir haksızlığa mâruz kaldığı söylenebilir mi? Ermeniler aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin imtiyazlı vatandaşları değil miydi?

Dr. Taşcıoğlu: Evet! İmtiyazlı vatandaş statüsüne sâhipti.

Çetinoğlu: Konuyu misallerle açıkla mısınız?

Dr. Taşcıoğlu: Osmanlı Devleti, Ermenileri her dönemde kendi iç işlerinde ve dinlerinde serbest bırakmış, onlara kendi okullarında eğitim yapmaları, kendi aralarındaki dâvaları kendilerinin çözmesi, askerlikten muaf olmaları gibi hakları tanımış ve bu kapsamda 1863 yılında Ermeni Milleti Nizamnamesini kabul etmiştir.

Osmanlı Devletinde Ermenilerden 22 bakan, 33 milletvekili, 29 paşa, 7 büyükelçi, 11 başkonsolos, 11 üniversite öğretim üyesi ve 41 üst düzey memur işbaşına gelmiştir. Bu kapsamda 1. Meclis'te 10, 2. Meclis'te 11 Ermeni milletvekili görev almıştır. Ancak verilen bütün bu haklara ve imkânlarla rağmen 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi öncesinde Ermeniler Osmanlı Devleti'nden önce özerklik, uzun vadede ise bağımsızlık kazanmak için hareket geçmiştir. Bu durum İngiltere'nin İstanbul büyükelçisi Henry Elliot'un raporunda şu

şekilde yer almıştır: "Dün Ermeni patriği bana geldi. Avrupa devletlerinin ilgisini çekmek için ihtilal, isyan çıkarmak gerekiyorsa bunları çıkarmanın katiyen zor olmadığını söyledi."

Robert Koleji'nin kurucusu misyoner rahip Cyrus Hamlin ise 23 Ağustos 1895 tarihinde The New York Times'da yayınlanan makalesinde Hınçak terör örgütünün gerçek maksadının "Rusya'yı Osmanlı devletine saldırtmak ve savaş şartlarından yararlanarak bağımsız bir Ermenistan kurmak olduğunu" söylüyor. Bunu sağlayabilmenin aracı olarak Ermenilerin Türk ve Kürt köylerine saldırarak bütün halkı katledeceklerini ve Türklerin mukabelede bulunmasının Rus müdahalesine dâvete çıkaracağını bir Hınçak üyesinin ifadelerine dayanarak detaylı olarak anlatmakta ve Hınçak militanın sözlerine devamla; "Biz Rus Ermenileri olarak Türk Ermenileri tahrik edeceğiz ve yüzlerce millik mesafelerde göçler olacak. Aptallık edenler bedelini hayatlarıyla ödeyecekler." dediğini nakletmektedir.

Çetinoğlu: Cyrus Hamlin tarafından aktarılan bu konuşma bile tek başına 1915 olaylarının arka planını aydınlatmaya yeterlidir. Garo Paylan bunları bilmiyor demek ki...

Dr. Taşcıoğlu: Osmanlı Devletinin milletvekili olan Ermenilerin ve patrikha-

manlı orduları bir yandan bu cephelede savaşırken, diğer yandan cephe gerisine de asayiş için kuvvet ayırmak mecburiyetinde kalmıştır.

Osmanlı Devleti, bütün ikazlara rağmen Ermeni çetelerinin Türk ordusunun hareketini sekteye uğratması ve kendilerine destek vermeyen Ermeniler de dâhil mâsum sivil halkı katletmeye devam etmesi üzerine 24 Nisan 1915'te Ermeni Komite Merkezlerinin kapatılarak evrakına el konulması ve komite liderlerinin tevkif edilmesi kararını almış, bu kapsamda 77.735 Ermeni'nin yaşadığı İstanbul'da 235 Ermeni komite liderinin tutuklanması kararlaştırılmıştır. Ancak bunlardan 226'sı yakalanabilmiştir.

Çetinoğlu: 77.735 kişiden yalnızca 235'i için tutuklama kararı çıkarılıyor ve 226'sı yakalanıyor. Bu rakamlar soykırım olmadığını apaçık delili. Mesele, yalnızca suçluların cezalandırılmasından ibâret. Üstelik Ermenilerin yaptıklarının cezası her ülkede ve her şart altında idamdır. Tevkif edilen Ermenilerle ilgili suç unsurları hakkında elinizde bilgi ve belge var mı?

Dr. Taşcıoğlu: Var: Osmanlı arşiv

nenin görevlendirdiği papazların liderliğinde toplantılar yapan Taşnaksutyun, Hınçak ve Ramgavar gibi Ermeni komiteleri; 1. Dünya Harbi başlamadan hemen önce "Rus ordusuna katılmak, geride kalanlara ise çeteler teşkil ederek Rus ordusu hududu geçer geçmez silaha sarılarak Türk ordusunu arkadan vurmak suretiyle iki ateş arasında bırakmak ve Türk köylerini yakarak göçe zorlamak" konusunda kararlar almışlardı. Bundan amaçları, katlettikleri Türklerin topraklarını ele geçirecek Osmanlı coğrafyasındaki bazı bölgelerde nüfus çoğunluğunu ele geçirmek ve bu nüfus çoğunluğuna dayanarak Osmanlı'dan koparacakları topraklarda bağımsız bir Ermenistan devleti kurmaktı.

Çetinoğlu: Siz araştıran bir yazarınız. Bu söylediklerinizin belgeleri hakkında bilgi verir misiniz?

Dr. Taşcıoğlu: Söz konusu belgeler şu kaynaklarda kayıtlıdır: Cyrus Hamlin'in söyledikleri ile alakalı belge: Şükrü Server Aya, The Genocide of Truth, Istanbul Commerce University Publications No:25, İstanbul, 2008, s.638-643

Ermenilerin Rus ordusuna katılma kararlarıyla alakalı belge: Yusuf Halaçoğlu, Ermeni Tehciri ve Gerçekler (1914-1918), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2001, s.43

Türk köylerinin yakılacağına dair konuşmaların belgesi: Azmi Süslü, Fahrettin Kırzioğlu, RefetYinanç, Yusuf Halaçoğlu, Türk Tarihinde Ermeniler, Ankara, 1995, s.196-197

Ermenilerin bölge halkını ağır işkencelemlerle katlettiklerine dair belgeler: Ömer Lütfi Taşcıoğlu, Türk-Ermeni İlişkilerinde Tarihi, Siyasi ve Hukûkî Gerçekler, Nobel Akademik Yayınları, Ankara, s.157-185

Çetinoğlu: Ümit edilir ki, Garo Paylan dürüst ve haysiyetli bir insansa, bu kaynaklara ulaşır, incelemesini yapar ve TBMM kürsüsünden, yanıldığını açıklayıp özür diler.

Osmanlı Devleti'nin, Ermeni komite liderlerini tevkif etme kararı hakkında bilgi verir misiniz?

Dr. Taşcıoğlu: Osmanlı Devleti 8 ayrı cephele savaşırken Ermenilerin çıkardığı isyanlar devleti zayıf düşürmüş, Os-

manlı Devleti 27 Mayıs 1915'te Ermenilerden isyan edenlerin ve çete kurarak sivil halkı katledenlerin buldukları bölgelerden çıkarılarak Osmanlı Devleti toprakları içinde yer alan ancak savaş bölgesinden uzakta olan Şam ve Musul gibi vilayetlere nakledilmelerini kararlaştırmıştır. Esasen Ermeniler zorunlu göç kararının alındığı 27 Mayıs tarihini değil, Ermeni komite liderlerinin tutuklandığı ve komite merkezlerinin kapatılarak evrakına el konulduğu tarih olan 24 Nisan'ı sözde soykırım tarihi olarak kabul etmektedir.

Çetinoğlu: Bu bilgiye ait belgeye nasıl ulaşılabilir?

Dr. Taşcıoğlu: Yusuf Sarınoy'un konuyla ilgili çok değerli arşiv araştırmaları, ayrıca Genelkurmay ATASE arşivinde isyançı Ermenilerden ele geçirilen silah, mühimmat ve dokümanlara ilişkin raporlar mevcuttur. Yusuf Sarınoy'un "What happened on April 24, 1915? The Circular of April 24, 1915, and the Arrest of Armenian Committee Members in Istanbul, Int. Turkish Studies Vol 14, Nos.1&2, 2008, s.78'de yayınlanan çalışmasında Ermeni komite liderlerinden tutuklanarak Çankırı'ya ve Ayaş'a gönderilenlerle ilgili detaylı bilgilere yer verilmiştir. Bu çalışmada İstanbul'da tutuklanan komite liderlerinin sayısı 226 olarak verilmiştir.

Ermeni yazar Peter Balakian ise 24 Nisan 1915'de İstanbul'da tutuklanıp Çankırı'ya gönderildikten sonra İstanbul'a dönmesine ve daha sonra sağlık problemleri sebebiyle Fransa'ya gitmesine izin verilen ve bir rahip olan amcası Grigoris Balakian'ın hatıralarına dayanarak İngiliz-

ce'ye çevirdiği 2009 basımlı Armenian Golgotha adlı kitabında Ayaş'ta hapis bulunan Ermeni komitecilerin sayısını 62 olarak, Çankırı'da hapis bulunan komitecilerin sayısını ise 69 olarak göstermiştir. Balakian'a göre tevkif edilen Ermeni komite liderlerinin toplam sayı 131 kişidir.

Ancak söz konusu komite liderleri hapisaneyeye konulmamış, ikişer-üçer kişilik gruplar halinde yazlık evlere yerleştirilmiş ve şehir/kasaba içinde serbest olarak dolaşmalarına müsaade edilmiş, sadece günde bir defa polis karakoluna uğrayarak bölgeyi terk etmediklerini göstermeleri mecburiyeti getirilmiştir. Hatta bunlardan Arşak oğlu Mardiros ile Arşak Diradoryan adlı Ermeniler maddi durumlarının iyi olmadığını belirterek kendilerine maddî yardım yapılması talebinde bulunmuş ve talepleri kabul edilmiştir.

Çetinoğlu: Tevkif edilenlere ne işlem yapılmış?

Dr. Taşcıoğlu: Yapılan tahkikat sonucunda Çankırı'da denetimli serbestlik cezasında bulunan Ermenilerden 35'inin suçsuz olduklarına karar verilerek İstanbul'a dönmelerine izin verilmiş, 25'i suçlu bulunarak Ayaş'a nakledilmiş, 57'si ise Zor bölgesine sevk edilenlerle birlikte Zor'a gönderilmiştir. Yabancı uyruklu komite lideri 7 Ermeni'den 3'ü sınır dışı edilmiş, 4'ü ise hapse tutulmaya devam edilmiştir. Kalan Ermenilerden 31'i affedilmiş, bunlardan 13'ü İzmit'e, 10'u Eskişehir'e, 2'si Kütahya'ya, 2'si Bursa'ya, 2'si Kastamonu'ya, 1'i Geyve'ye, 1'i ise Kayseri'ye gönderilmiştir.

Ayaş'ta tutulan komitecilerden Taşnak lideri Serkis Bağdıkyan 9 Mart 1918'de ölmüş, Mondros Mütârekesinin imzalanmasından sonra Karnik Madukyan, Kirkor Hamparsumyan ve Pantuvan Parzisyen serbest bırakılmış, kalanlar ise İngiliz işgal kuvvetlerinin İstanbul'u işgalinden sonra salıverilmiştir.

Diyarbakır'a nakledildikleri sırada Kirkor Zohrap ile Ohannes Vartkes Serengülyan adlı Ermeni milletvekilleri Çerkez Ahmet ve Galatalı Halil adlı iki çeteci tarafından katledilmiştir. Ancak bu çeteciler Suriye'deki Askerî Mahkeme tarafından yargılanarak idama mahkûm edilmiş ve cezaları infaz edilmiştir.

Çetinoğlu: Ermeni komite liderlerinin tevkif kararından sonra neler oldu?

Dr. Taşcıoğlu: Ermeni komite liderlerinin tevkif kararından sonra da Ermenilerin ihânet ve katliamlara devam etmeleri üzerine Osmanlı Devleti 27 Mayıs 1915'te Ermenilerden isyan edenlerin ve çete kurarak sivil halkı katledenlerin buldukları bölgelerden çıkarılarak Osmanlı Devleti toprakları içinde yer alan ancak savaş bölgesinden uzakta olan Şam ve Musul gibi vilayetlere nakledilmelerini kararlaştırmıştır. Esasen Ermeniler zorunlu göç kararının alındığı 27 Mayıs tarihini değil, Ermeni komite liderlerinin tutuklandığı ve komite merkezlerinin kapatılarak evrakına el konulduğu tarih olan 24 Nisan'ı sözde soykırım tarihi olarak kabul etmektedir. Ermeniler 24 Nisan'ı sözde soykırım tarihi olarak kabul etmekle "biz isyan için hazırlık yapıyorduk, "siz komite liderlerini tutuklayarak ve isyan için hazırladığımız silahlara el koyarak bu hazırlıkları neden boşa çıkardınız, Osmanlı'dan kopartacağımız topraklar üzerinde bağımsız bir Ermenistan devleti kurmamıza neden izin vermediniz" demiş olmaktadır.

Diğer yandan Ermeni komite liderlerinin tutuklanma kararının alındığı tarihte Çanakkale deniz savaşlarındaki yenilgiden gerekli dersi çıkaramamış olan İngiliz, Fransız ve ANZAK birlikleri Gelibolu yarımadasına çıkarma yapmak üzere Çanakkale'ye intikal halindeydi. Ermeni komite

liderleri tutuklanmasaydı 25 Nisan sabah alacakaranlık başlangıcında Gelibolu'ya çıkartma yapan düşman kuvvetlerinin harekâtı ile koordineli olarak Ermeniler İstanbul'da ve diğer bölgelerde yoğun olarak isyanlar çıkartmak suretiyle Osmanlı ordusunu iki ateş arasında bırakacaklardı.

Çetinoğlu: Garo Paylan meşgul (?) olduğundan bu bilgilere ulaşma imkânı bulamamıştı. Kendisini de bilgilendirmiş olduk. Meclis kürsüsündeki konuşmasında hiç bahsetmediği gerçekler var. Anadolu'daki Ermenilerin tamamı nakil ve iskân işlemlere tâbi tutuldu mu? Bu mesele, soykırım iddiaları açısından çok büyük önem taşıyor.

Dr. Taşcıoğlu: Hayır! Anadolu'daki Ermenilerin tamamı nakil ve iskân işlemlere tâbi tutulmamış, tutulana ise daha sonra yerlerine dönmelerine izin verilmiştir. Katolik ve Protestan Ermeniler, İstanbul, Bursa ve Kütahya Ermenileri, Rus işgali altında olan Kars ve Van Ermenileri, Silahlı Kuvvetlerde, sağlık kuruluşlarında, demiryolu birliklerinde ve diğer kamu kuruluşlarında görevli olan Ermeniler nakil ve iskân projesinden muaf tutulmuş. Bizzat Ermeni patriği bu konuda "İstanbul Ermenileriyle Kütahya sancağı ve Aydın vilayetindeki Ermeniler göç ettirilmemişti. Hâlen İzmit sancağı ile Bursa, Kastamonu, Ankara ve Konya'da bulunan Ermeniler buralardan göç ettirilmiş olup da geri dönmüş bulunanlardır. Kayseri sancağı ile Sivas, Harput, Diyarbakır ve özellikle Kilikya ve İstanbul'da göçten dönmüş, ama

köylerine gidemeyen çok Ermeni vardır. Erzurum ve Bitlis Ermenilerinin bütün bakiyesi Kilikya'dadır." şeklinde açıklamada bulunmuştur.

Çetinoğlu: Bâzi bölgelerdeki Ermenilerin neden nakil ve iskân projesinin dışında tutulduğunu da belirtir misiniz?

Dr. Taşcıoğlu: Savaş bölgesinin dışında oldukları ve isyan hareketlerine katılmadıkları için ...

Bu husus da soykırım iddialarının gerçek dışı olduğunun delilidir.

Çetinoğlu: Nakledilerek savaş alanı dışındaki bölgelerde iskân edilen Ermenilerin durumundan da bahsedebilir misiniz?

Dr. Taşcıoğlu: Ermenilere, iskân edildikleri yerlerde tapulu ev, tarıma elverişli arazi, mesleklerinin icrası için âlet, sermaye ve tohumluk verilmiştir. Ayrıca nakledilen Ermenilerin devlete ve şahıslara olan borçları tehir edilmiş veya tamamen silinmiş ve suçlu ve zanlılar hakkındaki takibat da durdurulmuştur.

Çetinoğlu: Çok teşekkür ederim. Devam edeceğiz.

(DEVAM EDECEK)

DERKENAR: SOYKIRIM NEDİR?

Soykırım kavramı, 1948 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın Soykırım Suçunun Engellenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde târif edilmiştir. Bu târife göre soykırım; "Millî, etnik, ırkî ve dîni bir grubun tamamının veya bir bölümünün yok edilmesi maksadıyla teşebbüs edilen şu hareketlerden herhangi biridir: grubun üyelerinin öldürülmesi, grubun üyelerine ciddi bedenî veya zihnî hasar verilmesi, grubun hayat şartlarının grubun tamamına veya bir kısmına getireceği fizikî yıkım hesaplanarak kasti olarak bozulması, grup içinde doğumları engellenecek yöntemlerin uygulanması ve çocukların zorla bir gruptan alınıp bir diğerine verilmesi..."

BMT Genel Kurulu "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve

Cezalandırılması Sözleşmesi'ni 9 Aralık 1948 tarihinde kabul etmiştir. Sözleşme 12 Ocak 1951'de yürürlüğe girmiş ve Türkiye sözleşmeye 31 Temmuz 1950 tarihinde katılmıştır. Dolayısı ile söz konusu sözleşmenin kabulünden önceki tarihlere ilişkin olaylara uygulanması hukuken mümkün olmaktadır.

Ayrıca bir fillin soykırım olarak kabul edilebilmesi için fill işlenirken cürüm kastı denilen, bir ulusu yok etmek için özel bir kastın mevcut olması gerekmektedir.

Diğer yandan BM soykırım sözleşmesi soykırım iddialarını karara bağlama yetkisini fillin işlendiği iddia edilen devletin (Türkiye Cumhuriyeti) mahkemeleri ile bu maksatla kurulan milletlerarası mahkemelere vermiştir. Dolayısıyla çeşitli devletlerin Parlamentolarından çıkardıkları Türkiye'yi soykırımla suçlayan kararların hiçbir hukukî değeri yoktur. Bu kapsamda Türkiye'nin soykırımla suçlanmasının hukuken mümkün olmadığı hususu Avrupa Adalet Divanı'nın, Fransa Anayasa Konseyi'nin, Uluslar arası Adalet Divanı'nın ve AIHM'nin kararlarında da yer almıştır.